

ভাৰতত নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে ডি পি মুখাৰ্জী

ডি.পি. ভাৰতৰ বিশিষ্ট সমাজবিজ্ঞানী মুখাৰ্জীয়ে ভাৰতৰ নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টিসম্পন্ন মতামত আগবঢ়ায়। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ উত্থান ভাৰতীয় সমাজত এক উল্লেখযোগ্য বিকাশ, আধুনিকতাৰ দিশত এক পৰিৱৰ্তনৰ চিন স্বৰূপ। নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ওপৰত মুখাৰ্জীৰ মতামতসমূহ এনেদৰে সামৰি লব পাৰি।

আধুনিকীকৰণৰ প্ৰতিনিধি: মুখাৰ্জীয়ে নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীক ভাৰতীয় সমাজত আধুনিকীকৰণৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে দেখিছিল। তেওঁৰ মতে পৰম্পৰাগত অভিজাত শ্ৰেণীৰ তুলনাত এই শ্ৰেণীটো পৰিৱৰ্তন আৰু উদ্ভাৱনৰ প্ৰতি অধিক মুকলি, আৰু সেইবাবেই তেওঁলোকে আধুনিকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াটোক আগুৱাই নিয়াত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ অনুঘটক: মুখাৰ্জীৰ মতে পৰম্পৰাগত সামাজিক নীতি-নিয়ম আৰু আচাৰ-ব্যৱহাৰক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাত নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীয়ে যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। তেওঁলোকে অধিক প্ৰগতিশীল আৰু সমতাবাদী মূল্যবোধক প্ৰসাৰিত কৰিছিল, যাৰ ফলত অধিক গতিশীল আৰু সৰ্বাংগীন সমাজ গঠনত অৰিহণা যোগাইছিল।

অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ চালকসমূহ: মুখাৰ্জীয়ে ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন আৰু ঔদ্যোগীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ভূমিকাৰ ওপৰতো আলোকপাত কৰে। তেওঁৰ মতে এই শ্ৰেণীটোৱে শিক্ষা, দক্ষতা আৰু আকাংক্ষাৰ সৈতে অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ বাবে অপৰিহাৰ্য উদ্যোগীকৰণ আৰু উদ্ভাৱনক প্ৰসাৰিত কৰাত মূল ভূমিকা পালন কৰে।

পুৰণি আৰু নতুনৰ মাজৰ সেতু: মুখাৰ্জীয়ে নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীক ভাৰতীয় সমাজত পুৰণি আৰু নতুনৰ মাজত এখন সেতু হিচাপে চালে। তেওঁৰ মতে তেওঁলোকে কিছুমান পৰম্পৰাগত মূল্যবোধ আৰু প্ৰথা বজাই ৰাখি আধুনিক ধাৰণা আৰু প্ৰযুক্তি গ্ৰহণ কৰি অধিক আধুনিক সমাজলৈ পৰিৱৰ্তন সহজ কৰি তোলাত সহায় কৰিছিল।

মুখাৰ্জীয়ে বিশ্বাস কৰিছিল যে নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ উত্থান ভাৰতীয় সমাজত এক উল্লেখযোগ্য বিকাশ, কিয়নো ই পৰম্পৰাগতৰ পৰা আধুনিক মূল্যবোধ আৰু প্ৰথালৈ পৰিৱৰ্তনক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। তেওঁ যুক্তি দিছিল যে ভাৰতত আধুনিকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াক আগুৱাই নিয়াত নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। তেওঁ এই শ্ৰেণীটোক পৰম্পৰাগত অভিজাত শ্ৰেণীৰ তুলনাত পৰিৱৰ্তন আৰু উদ্ভাৱনৰ প্ৰতি অধিক মুকলি বুলি ভাবে আৰু সেইবাবেই তেওঁলোকে আধুনিক ধাৰণা আৰু প্ৰযুক্তি গ্ৰহণ কৰিবলৈ অধিক ইচ্ছুক আছিল। নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীটোৱে মুখাৰ্জীৰ মতে পুৰণি আৰু নতুনৰ মাজত সেতু হিচাপে কাম কৰিছিল, যাৰ ফলত অধিক আধুনিক সমাজলৈ পৰিৱৰ্তন হোৱাত সহায় কৰিছিল।

মুকেৰ্জীয়ে নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীয়ে আধুনিকীকৰণত অৰিহণা যোগোৱা বুলি বিশ্বাস কৰা এটা মূল উপায় আছিল সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে তেওঁলোকৰ ভূমিকা। তেওঁ যুক্তি দিছিল যে এই শ্ৰেণীটোৱে পৰম্পৰাগত সামাজিক নীতি-নিয়ম আৰু প্ৰথাক, যেনে জাতি আৰু লিংগ ভূমিকাক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাত আৰু অধিক প্ৰগতিশীল আৰু সমতাবাদী মূল্যবোধক প্ৰসাৰিত কৰাত সহায়ক আছিল। এইদৰে নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীয়ে অধিক গতিশীল আৰু সৰ্বাংগীন সমাজ গঢ়ি তোলাত সহায় কৰিছিল।

মুখাৰ্জীয়ে ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু উদ্যোগীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ভূমিকাৰ ওপৰতো আলোকপাত কৰে। তেওঁৰ মতে এই শ্ৰেণীটোৱে শিক্ষা, দক্ষতা আৰু আকাংক্ষাৰ সৈতে অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ বাবে অপৰিহাৰ্য উদ্যোগীকৰণ আৰু উদ্ভাৱনক প্ৰসাৰিত কৰাত মূল ভূমিকা পালন কৰে।

সামগ্ৰিকভাৱে ডি.পি. ভাৰতীয় সমাজৰ আধুনিকীকৰণত নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে মুখাৰ্জীৰ মতামত আছিল আশাবাদী আৰু আগন্তুক চিন্তাধাৰাৰ। তেওঁ এই শ্ৰেণীটোক ইতিবাচক পৰিৱৰ্তনৰ শক্তি হিচাপে দেখিছিল, ভাৰতীয় সমাজত প্ৰগতি আৰু বিকাশৰ ধাৰাবাহিকতা হিচাপে লৈছিল।